

GYŐRI LAPOK.

Társadalmi, közművelődési és ismeretterjesztő közlöny.

Megjelenik hetenként kétszer u. m. szerdán és szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre . 6 frt — kr. Negyedévre . 1 frt 50 kr.
Félévre . 3 „ — „ Egy hónapra . — „ 60 „
Egyes szám ára 8 kr.
Előfizetési pénzek a kiadóhoz belváros, a győri első
takarékpénztár épületében, intézendők.

Felelős szerkesztő:
Dr. KARIKA ANTAL.

Laptulajdonos és kiadó:
CZÉH SÁNDOR.

Szerkesztőségi iroda: Ispita-utca 16. sz.
HIRDETÉSEK DÍJA:
Egész oldal 16 frt — kr. Nyolczad old. 2 frt — kr.
Fél oldal . 8 „ — „ Tizenhatod old. 1 „ — „
Negyed old. 4 „ — „ Hirdetés belyegdíja 30 „
Többszöri hirdetésnél tetemes árengedmény.
A nyílt tér soronként 15 kr-ával számíttatik.
Lapunk szám. hirdetések elfogad Bécsben Haasenstein és Vogler

A XIX. század uralkodó nyavalyái.

V.

Az emberi szellem nem nyugszik, nem pihen soha; örök munkásság, örök forrongás képezi életét. A legnagyobb tévedésben vannak azok, a kik az emberi szellem fejlődését tagadják, vagy e fejlődést csak bizonyos időkorokra akarják határolni.

Az időkorok a szellemvilág végetlen mozgalmainak csak egyes hullámgyűrűzeteit alkotják, de maga a fejlődés folyamata örök rohanással halad előre, s még nem létezett olyan földi hatalmasság, mely a rohanó áradatot futásában feltartóztathatta volna valaha.

Mint a bércezlől lerohanó áradat elseper mindent, mit útjában talál, úgy zuzza össze a szellem hatalma mindazon gátakat, melyeket a rideg önérdék torlaszolt fel a haladás útjába. Mire ment volna már a világ, mi magas fokán állhatna a társadalmi kifejlődésnek, a boldogságnak, tökélynek, ha nem lettek volna olyanok, kik a szellem haladási mozgalmában minduntalan csak vést láttak; elfeledve, hogy az emberi szellem lényegét éppen a haladás és szabadság alkotja.

Korunk összes mizériájának a főoka abban rejlik, hogy a XIX. század uralkodó eszméivel egy uton haladnak a mult idők árnyai is; a társadalom nem akarja levetkőzni avult köntösét, s nem akar felöltözni az új, világboldogító eszmék fényes palástjába.

Az emberi szellem azért megy előre, a sok ezer vesztegár és torlasz között csak lassan ugyan, de biztosan. Az avas hagyományok jár-szalaga nyugzóleg hat ugyan a haladó szellem lépteire, de azért azokat megátolni nem képes.

A hajdankor vandalizmusát a keresztényiség humanizmusa követte és váltotta fel; s bár az államok és társadalmak nem voltak is képesek teljesen szakítani a multak hagyományaival; s bár maga a keresztényiség is a hitviták éles zajlásai között gyakorta megfélekedék társadalmi, világszabadsági fenséges emberi s kulturmissziójáról: azért a szellem mind magasabbra emelvé zászlóját, s a XVIII. század végén már a szabad eszmék áramlata oly medret ásott magának, melyet többé az ódsdiság, a jövővel nem számoló, tehát csupán egy oldalú merev konzervativizmus iszapjával betemetni nem lehet.

„Az első, mely különösen meg lep, a kormánynak majdnem teljes eltűnése a 18-ik század folyamában és az emberi elmének mint fő s majdnem egyedüli szereplőnek föltűnése. A második jellem, mely a 18-ik században az emberi szellem állapotában meglepő, az a szabad vizsgálat általánossága. A vallás, a politika, a tiszta filozófia, az ember, a társadalom, az erkölcsi és anyagi természet, ezek mindegyeszerre a tanulmány, a kétség, s rendszer tárgyává válnak, a régi tudományok halomra döntetnek s új tudományok merültek fel. Ez az így minden irányban nyilvánuló mozgalom, ha bár ugyan egy ösztönzés kifolyása is. A harmadik jellem, mely a 18-ik században az emberi szellem mozgalmában előükbe tűnik:

az emberi elmének roppant merészsége. Ez az egész társadalmi állapotot gyűlölé s megveté, s ebből azt következtette, hogy minden dolgok javítására van hivatva, s magát, mint a teremtető egy nemét kezdé tekinteni. — Az intőzmények, vélemények, szokások, a társadalom és maga az ember ujraidomítása látszott szükségesnek, és az emberi elme e vállalatot magára vette. — Jött-e valaha hasonló merészség gondolatába? — Ime, így jellemzi a francia forradalom korabeli állapotokat századunknak egyik genialis, de éppen nem túl szabadelvű bölcselője. Szavaiból fényesen kiviláglik azon megdönthetetlen igazság, hogy az emberi szellem fejlődésében nincs megállapodás sehol; addig keresi, addig kutatja az emberi elme az igazságot, míg végre is felleli azt; s ha megtalálta, nem nyugszik addig, míg azt a gyakorlati életben az állami és társadalmi viszonyokban is meg nem valósítja.

Azok az eszmék, melyek a francia forradalom vérviharában megrázták a világot, korántsem kell hinni, hogy csupán azon forradalmi vihar szüleményei lettek volna; éltek, hatottak már ezek a mult századok tényeiben; ezek ásták alá a római világalom épületét; ezek lobogtak mindazon nagy férfiak lelkében, kik a közművelődés diadalmaiban az emberiség előharcosai valának, s nagy szellemök fényével az emberi lélek fejlődésének végetlen ösvényét messzi századokra bevilágították.

A francia forradalom csak újra kimondá, s a népek társadalmaira, úgy szólván, az emberiség összes jogviszonyaira alkalmazá a szabadság, egyenlőség, testvériség nagy és magasztos eszméit.

A francia forradalom az új társadalom katechismusát írta meg a jövő számára. — Egy század óta járnak már Európa népei körülbelül ezen iskolába; hogy mégis oly kevésre mentek e hosszú tanfolyam alatt, annak oka a közszellem hiánya, mely hivatva lett volna a társadalmat ujja szűlni, a kiváltságok még fent uszó foszlányait szerte tépni, az elválasztó közfalakat lerombolni, a jogot és igazságot minden embernek kenyerévé tenni.

Pereszlényi János.

A közhasznú ismeretek köréből.

A pestis
(Vége.)

Sokáig kétséges volt, hogy ezen elevennek látszó egyedek állatok-e vagy növények, míg végre kitűnt, hogy ezek nem egyebek önálló sejteknél a milyenekből a növények és állatok teste is alakulnak s így amint vannak növényi és állati sejtek, úgy ezen egyedül álló sejtek nagyobb része is növény, kisebb része pedig mint a monadok s amoebák nével eluevezettek — állatok.

A növényi csir sejtek alakjukra és szaporodásuk módjára való tekintetből ismét több nemre osztatnak. Egyikét ezen sejtneknek s egyszerű mind talán a legszaporábbikát képezik a most híressé vált Bacteriumok. Ezek pálczika, vagy köznyelven: kukac alakú s hasadás által szaporodó sejtek s az a sajátjuk, hogy amely állati vagy növényi anyag-

ban vagy nedvben megtelepednek, abban rothadást vagy erjedést idéznek elő, tehát mindenütt ahol rothadás és erjedés van jelen, feltalálhatók; például rothadó penészes húsban, sajtban, élesztőben gyümölcsben, így a mustban és ecetben is stb.; ezen anyagokban gyorsan szaporodván, végre oly tömegben jönnek elő, hogy az általuk az anyag felszínén képzett réteg mint zöldes nyirkos penész, szabad szemmel is látható lesz, azért a bacterium is penészféle növény.

Ha ily penészréteget megráznak vagy ujjainkkal megpeczkölünk: szemmel is látható port verünk fel belőle. Ez a por nagyobb részt elhalt és elkorhadott penész pora, de van közöttte számos élő bacterium is, melyek parányiságuknál fogva a levegőbe könnyen felvétetnek s ott láthatlanul szálángóznak s mivel számuk egy egy penész telepen is milliárdokra megy, látható hogy tőlük a lég, úgy szinte a víz is, sohasem lehet tiszta, különösen ott ahol a rothadásnak s penészedésnek kedvező körülmények állandóan léteznek, mint például mocsáros vidékeken vagy nedves, nyirkos lakásokban.

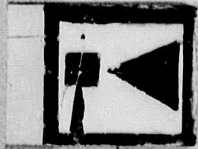
Elkerülhetetlen e szerint, hogy ily bacteriumok a levegő, víz és különféle eledetek után emberek és állatok belsejébe is behatoljanak s itt mivel parányiságuknál fogva a belső részek likacsain vagy pórusain mint tárt ajtón oly könnyen át férhetnek, az egész testet keresztül kasul járhatják. Elszaporodni egészséges testben azért még sem képesek, ez csak akkor történhet, ha az életerő nem tud erjesztő hatásuknak ellent állani vagy ha a testben rothadásra hajlandó anyagot találnak.

Látható ebből, hogy azon vélekedés, miszerint a betegségeket a bacteriumok idéznék elő, nem alapos, mert ezek a legegészségesebb emberben is található mindenkor, például próbálja akárki a reggel felkeléskor nyelvéről levakart nyálkát górcső alatt megvizsgálni: abban mindenkor fog penészszálat s gyakran mozgó bacteriumokat is találni. Az is bizonyos, hogy az eddig ismert kór okok, u. m. a meghülés, gyomortherelés stb. bacteriumok nélkül is hozhatnak létre nyavalyát, azért nem szükséges feltennünk, hogy ha betegség be esünk, azt más nem, hanem csak bacterium idézhette elő.

Határozottan e tekintetben eddig csak annyit tudunk, hogy vannak betegségek melyeknél úgy a beteg részeken mint a betegek vérében nagy számú bacterium található, így például a dyphteritis néven ismert toroklobnál, továbbá a typhus, himlő, pokolvar s pestisben elhaltak vérében is; de még ezeknél is kérdés, hogy a bacteriumok elszaporodása okozta-e a betegséget, vagy pedig ezek azért szaporodtak el, mert a már megbetegedett testrészekben kedvező tért nyertek elszaporodásukra.

Mindazáltal nem csudálható, hogy az orvosok és természettudósok némi szívóssággal ragaszkodnak ahhoz az eszméhez, hogy legalább a járványos betegségeket mégis az ily penészféle csir sejtek s bacteriumok idézik elő, mert míg eddig hiában kutatnak a gerjek s ragályok anyaga után, ebben a penészfélében most mégis látható anyagot fedeztek fel, melyről némi valószínűséggel feltehető, hogy talán ez képezi a gerj és ragály anyagát.

Ennélfogva ezen csekély valószínűséget is iparkodnak a tényekkel összeegyeztetni s ezzel vélekedésüket tovább fűzni. Így vannak orvosok, akik azt mondják, hogy a különféle járványos betegsége-

ket különböző nemű csir sejtek vagy bacteriumok idézik elő, például némely bacteriumok csak dyphtheritist, mások himlőt, vörhenyt vagy hagymázt vagy cholérát, pestist hoznak létre. Ujabb időben egynémely orvos még tovább megy az okoskodásban s azt véli, miszerint annak oka, hogy a földön egyszer egy-, máskor másféle járvány uralkodik abban kereshető, hogy ezen járványok csir sejtei a világűrben nagy tömegekben keringnek már talán a teremtés óta, s mikor a föld napkörüli utjában az égür oly területére ér, melyen éppen véletlenül egy ily bacterium sereg keresztül vonul, akkor a földön olyan járvány üt ki, amió betegeket azon fajú csir sejtek az emberi vagy állati testben előidéznék szoktak, például cholérát, pestist vagy pedig marhaszót az állatoknál.

Ebben a nézetben, mint látható, sok a képzelet is, annál inkább, mert, mint mondtuk, az sincs bebizonyítva, hogy a járványoknak valóban a bacteriumok vagy egyéb efféle penészes sejtek a terjesztői.

Bizonyos tehát ezen kérdésben csak annyi van, hogy bacteriumoknak nevezett csir sejtek léteznek, de azt, hogy ezek az élő állati testekben betegséget idéznek elő, csak abban az esetben lehet némi valószínűséggel feltenni, ha ily csir sejtek egyszerre nagy mennyiségben jutnak valamely test belsejébe, mert az is bizonyos hogy kevés számú bacteriumnak az életerő ellent képes állani.

Ha már most ezeket a pestisre alkalmazzuk: a következőket vonhatjuk le belőlük: Bizonyos, hogy a pestises betegek vérében s váladékaiban bacteriumok foglaltatnak és így ezek a beteg környezet levegőben is nagy számban jelen vannak. Ennélfogva ha való az, hogy ezek képezik a ragály anyagát, valószínű, hogy azokba, akik a betegek légkörében megfordulnak, oly nagy számban beférkőznek, hogy bennük számuknál fogva a betegséget előidézhetik, — bár még így sem mindenkiben, — minél nagyobb térre terjeszkedhetnek ki azonban egy ily ragályos központ körül, természetesen annál inkább szétszóródnak és így ha jut is belőlük nagy távolságokra: az oly kevés, hogy annak az életerő beunniuk ellene képes állani. Ellenben valószínű, hogy szilárd tárgyakhoz ezen sejtek is csoportosan tapadnak s így ezek által nagyobb távolságokra is oly mennyiségben elszállíthatók, hogy esetleg rosz véralkatu vagy betegségre hajlandó egyénekben képesek a pestis magvát átültetni s kifejleszteni.

Akár a bacteriumok, akár pedig más, még ismeretlen anyag tehát a pestis ragály vivője, ennek terjeszkedési módja mind a két esetben egyenlő és így egyenlő eszközökkel gátolható.

A bacteriumok létezése ennélfogva nem teszi fölélmesebbé e járványt, annálkevésbé pedig, mert ezen anyagról tudjuk, hogy elrontható vagy ártalmatlanná tehető. Kísérletek bebizonyították ugyanis, hogy a bacteriumok 100°-nál magasabb melegben elvesztik élő vagy szaporodási képességüket, hasonlóképp elvesztik ezt, ha kénes savval vagyis kénkő füsttel vagy pedig Carbol savval hozatnak tartós ideig érintkezésbe. Az Oroszországból hozzánk érkező szállítmányok fertőtlenítését kormányunk is ezen módok szerint rendelte el.

Ha ezek szerint a ragály behurcolása ellen már életbeléptetett óvrendszabályok kellő pontossággal végre fognak hajtatni: akkor a pestis járvány miatt, ugy hisszük még most nyugodtan alhatunk.

D. K. A.

A Gabelsberger gyorsírás irodalmának félszázada.*)

A gyorsíró-egyletek és gyorsíró-körök egyik legmagasabb feladata oda törekedni, hogy ne csak a gyorsíró-kör tagjai gyakoroltassanak a gyorsírás művészetében, hanem a kör szellemi tevékenységével a kívüllagra is hatni, és a gyorsírászat művészetét lassanként közkinccsá emelni iparkodják, mint ezt Gabelsberger is önzetlen munkásságával hirdető; sőt jelmondatául is a következő verseket alkalmazá:

„Idee und Wort im Flug' der Zeit an's Räumliche zu binden, Sucht' ich mit ernster Thätigkeit, ein Mittel zu ergründen, Und was ich fand, das gab ich hin, um Nutzen zu verbreiten, Oh möge stets ein gleicher Sinn auch meine Schüler leiten!

*) Az itt közölt beszéddel nyitá meg dr. Szombathy Ignác ur a győri gyorsíró-kör közgyűlését 1879. február 9-én. Szerk.

A mai összejövetelünknek kettős czélja van: 1) megemlékezni a jelenkor legjobb gyorsírás rendszerének megalapítójáról, Gabelsberger Ferenczről, kinek születése 90-ik évfordulója van ma, és rendszere irodalmának is most telik be félszázados élete; 2) A győri gyorsíró-kört tisztújítás által ujabb erőre és nagyobb tevékenységre ébreszteni, ez által a gyorsírás művészetének terjedését és közkinccsá emelését, habár csak igen csekély mértékben is, elősegíteni, tudva azt, hogy a nagy épületek is csak apró kövekből emeltetnek fel. Az apró erők egyesítése nagy eredményeket is képes előidézni!

Gabelsberger Ferencz Münchenben 1789. február 9-én született, és tanulmányai bevégeztével állami hivatalba lépett; 1817-ben jött azon gondolatra, hogy a különféle gyorsírás gyalog rendszerek helyett egy új, egészen a nyelv szelleméhez alkalmazott gyorsírást kellene feltalálni, melylyel a kilátásba helyezett alkotmányos élet gyűlésein a tárgyalásokat utánírni lehessen. Mindjárt hozzá is látott kitűzött czéljának kiviteléhez, és kezdé új rendszerét összállítani annyira, hogy midőn 1819-ben az első bajor országgyűlés megnyílt, ő már megkísérthet érejét a vitagyorsírás terén is. Ezen első kísérlete nem sikerült ugyan teljesen, de ő nem csüggedt, hanem folytonosan javítgatá rendszere hiányait, és pár év alatt oly tökélyre vitte azt, hogy ép ezen ügyességének jutalmául 1823-ban miniszteri fogalmazóvá neveztetett ki, hol most bővebb alkalma nyílt művészetét érvényesíteni.

Gabelsberger új rendszerének elméleti és gyakorlati kidolgozásával 1829-ben készült el, és ekkor kéziratban benyújtá munkáját a müncheni tudományos akadémiának megbirálás végett.

A tudományos akadémia bírálata oda ment ki: „hogy Gabelsberger gyorsírás rendszere új, egyszerű és biztos, az eddig használt gyorsírások, különösen az angol rendszer felett, kétszeres előnnyel bír: 1) a német nemzet irányában, minthogy az a német abécze és nyelv természetére és sajátosságaira van alapítva; 2) a folyékonyág tekintetéből, minthogy az angol rendszer elve ellenébe, mely csupán az egyes és körvonalrészek helyzetét használja fel, Gabelsberger egyszerű és természetesebb írásmódot állít, mely az írói kézhez jobban alkalmazkodik, másrészt ezen a német nyelvhez kiválólag alkalmazott gyorsírás sikere által is jelesnek bizonyult, midőn néhány tanítványával is gyakorlati vizsgálat rendeztetvén, kitűnt, hogy azok az előadott darabokat kellő sikerrel leírták, és a mások által írottakat is könnyen és biztosan elolvasták; ezek szerint az ő rendszere, a betűk czélszerű rövidítése, a többször előforduló szók czélszerű jelölése, és általában természetesség, egyszerűség és világosság által minden méltányos kivátnak megfelel.“ Ez volt a müncheni akadémia ítélete Gabelsberger remekműve felett. Ily részletes és beható bírálat csak ugy volt meg-ejthető, ha a rendszer egész épülete állott már a bírálók szeme előtt; tehát Gabelsberger munkája akkor már teljes szép rendszerében készen állt, és így rendszere irodalmának első évűl az 1829. évet lehet és kell fölvennünk.

Hogy Gabelsberger munkája az akadémiai bírálat után kéziratban közkezen forgott, és tüzetes tanulmány tárgyává lett, kitűnik abból is, hogy már 1833. april havában Gabelsberger egyik tanítványa Wigard Drezdába hivatott gyorsírónak, mint oly egyén, ki már 1831. óta működött a müncheni országgyűlés gyorsíródjában, és ez vetette meg alapját a szász kir. gyorsíró intézetnek is Drezdában, buzgón tanítván ő itt Gabelsberger rendszerét.

Hogy Gabelsberger az ő kéziratban levő munkáját az akadémiai bírálat után csak 5 év múlva (1834) adta sajtó alá, annak nem a munka készületlensége, hanem más fontos okai valának. Egyik oka az volt, hogy ő a bírálat alá bocsátott kézirat szövegéből a gyorsírás példákat az illető helyekre beírta, de ily alakban a nyomdai kiállítást végezni nem lehetett; a kétféle szöveg szétválasztására és átdolgozására pedig Gabelsberger hivatalos elfoglaltsága mellett kellő idővel nem rendelkezett; másik oka a késedelemnek az volt, hogy a nagy terjedelmű munka költségét Gabelsberger csak lassan bírta összeszerelni; de legnagyobb késedelmi ok az volt, hogy akkor még se rézmetsző, se kőmetsző nem találkozott, ki

a gyorsírás részt helyesen és hibátlanul kivésni, vagy autographálni képes lett volna. Gabelsberger tehát kénytelen volt Senfölnér könyomdájában kézművészeleg a kőmetszés mesterségét megtanulni és az autographálásba magát begyakorolni. Ily sok és nehéz akadály leküzdése bizony sok időbe került, és így éppen nem csodálkozhatunk azon, hogy Gabelsberger nagy munkája öt évig csak kéziratban jött forgalomba, és csak 1834-ben jelent meg kettős nyomtatásban.

Gabelsberger első nagy munkájának czime „Anleitung zur deutschen Redezeichenkunst“, mely nagy negyedrét kötetben 560 lapon jelent meg, melyekből 192 lap közönséges nyomtatvány, 366 lap pedig könyomat Gabelsberger sajátkezű autographiájával.

Hogy némelyek a Gabelsberger irodalom kezdetét nem 1829, hanem 1834-től számítják, ez nem akadályozhat bennünket abban, hogy fölfedezve a körülmények valódi okait, a tévedést jóvá ne tegyük.

Ma tehát Gabelsberger születésének 90-ik évfordulati napján egyuttal megemlékezhetünk rendszer irodalmának félszázados multjáról is.

Gabelsberger nyomdai munkájának megjelenése nagyban fokozá rendszerének terjedését. Az első kiadás példányai öt év alatt elfogyván, az 1839-ben új lenyomatban jelent meg. Most már mások is kezdék Gabelsberger rendszerét szóval és nyomtatványokkal terjeszteni. Így Bécsben Heger Ignác 1839-ben elsajátítván Gabelsberger rendszerét, először Brünnben, azután Bécsben alkalmazá azt a szónoklatok fölvételére 1840-ben; 1842-ben pedig tanintézetet is nyitott annak tanítására.

Gabelsberger 1843-ban egy pert-munkát adott ki rendszere bővítése végett „Neue Vervollkommungen“ czímmel; ezután hátralevő napjait mint nyugalmazott miniszteri titkár visszavonulva tölté, és nem irt több nagyobb munkát. Gabelsberger szünetelését mások tölték ki az irodalomban, és először is az ő rendszere szerint gyorsírás tankönyveket irtak. Már 1846-ban Heger Ignác Bécsben kiadá „Praktisches Handbuch der Stenotachygraphie“ című tankönyvét, mely 1849-ben második javított kiadásban jelent meg ugyanott; ezen nagyobb munkájából Heger mindannyiszor kivonatos kisebb tankönyvet is adott ki „Kurze Grammatik der Stenotachygraphie“ czímmel.

Vége elérkezett a nagy mester földi pályájának vége is; ő elhunyt 1849. jan. 4-én. Akkor már Drezdában 1839. óta gyorsírásati intézet létezett. Lipszében pedig 1846. óta gyorsíró-egylet állott. Most a mester halála után mindjárt a temetés bevégeztével (1849. jan. 8.) összejöttek tanítványai, és megalakíták a müncheni gyorsíró-egyletet, fél év múlva pedig a bécsi gyorsíró-egylet is létre jött; végre a drezdai gyorsíró-intézet szász kir. állami intézetté alakítottatott 1850-ben. Ez idő óta München, Bécs és Drezda városok képezik a gabelsbergeri német gyorsírás rendszer és irodalomnak három fő helyét, honnan a rendszeri fejlődésre vonatkozó eszmék kiindulnak, és hova a rendszeri kérdések eldöntés végett szoktak küldetni. E városokból indultak ki a meghívások az általános gyűlések tartására is. Ily nagy gyűlések voltak Münchenben 1852, Drezdában 1857, végre Bambergben 1864-ben; ugyanezen évben még aug. 18—20. napjain tartott Bécsben az ausztriai gyorsíró-szövetség első nagy gyűlése is, melyre csekélységgem is megjelent, és itt találkoztam személyesen először Markovits Ivánnal, kivel akkor már egy év óta levelezésben állottam, és kivel a magyar olvasók már szellemileg találkoztak az általam 1863-ban megindított első magyar gyorsírás szaklap hasábjain.

(Vége köv.)

Hangok a közönségből.

□ A „Győri Lapok“-ban már egyszer fel volt említve, hogy az aradi vértanukért örök időközön át okt. 6-án tartandó gyászmise alaptökéjére gyűjtések rendeztettek, még a mult év elején, de az eredmény, vagyis, hogy mennyi pénz folyt be, s mi történt a pénzzel, az adakozók — mint illett volna — sajtó útján nem értesítettek. Azt hittük, hogy valaki csak érdemesnek tartja e tárgyhoz hozzá szólani, de vaia mint azelőtt, ugy azután is néma csend uralkodik; ez pedig nincsen rendén. Az adakozók meg-

nyugrással vették annak idején a magán hirt, hogy pénztárnokul Balogh Károly ur választatott meg; de mit használ a pénztárnok, ha nem folynak be hozzá az adományozott összegek; mint halljuk csak is egy gyűjtő ur adta át neki még annak idején a gyűjtött összeget, azt is tudjuk, hogy a derék pénztárnok ur ezt lelkiismeretesen takarékpénztárilag gyümölcsözteti, de úgy hisszük, már maga is resteli, hogy a többi begyűjtött pénz oly soká késik az éji homályban. Mi nem akarunk senkit gyanúsítani, de annyit elvárunk gyűjtőinktől, hogy ezen kegyeletes célra adakozóknak beszámoljanak, ezt kívánja a rend és becsületesség. Zajt nem akarunk ütni, megelégszünk, ha a pénztárnok ur 8 nap alatt tudatja, hogy mindegyik gyűjtő befizette hozzá a pénzt; ha pedig ez meg nem történik, akkor majd más hangon beszélünk, s neveket is említünk.

Többen.

* Ugy halljuk, hogy a bőösi gőzhajóállomás az ottani víz csekélysege folytán más helyre tétetik át; hiteles forrás után megemlítjük, hogy Szap község a forgalmi felügyelőséghez folyamodni szándékozik, hogy az új állomás Szapra tétessék át. Mi ezt igen szerencsés választásnak tartanánk, mert Szap alig 200 ölnyire fekszik a Dunától, van a közbirtokosságnak jó korcsmája, fűszeres boltja, mézszárszéke, s így a parti személyzet nem lenne kénytelen élelmi czikkeikért egy órányira gyalogolni mint Bőösnél. Szaphoz mind felső mind alsó Csallóközből rendes és jól kezelt országutak vezetnek s mondhatni, hogy a forgalom és közlekedésnek központját képezi, előnye lévén a Duna közvetlen közelsége az országúthoz, nem úgy mint Bőös vidékén, hol az állomás a főúttól még egy óra járásnyira van s esős, vizes időszakban a rossz utak miatt majdnem megközelíthetetlen. A 1/4 órányira fekvő Medve községben postállomás van, s ugyanott gőzkomp közvetíti a közlekedést Győrrel és vidékével; már maga ezen körülmény eléggé indokolja, hogy a gőzhajóállomás Szapon állíttassék fel, s tekintve hogy ezen derék község oly szép ajánlatokat tesz a társulatnak, minő az építkezés körül a gyalogmunkának ingyenes kiszolgáltatása s egyéb segítkezés, igen hisszük, hogy a társulat a közóhajúnak engedve, Szap község kérelmét teljesíteni fogja.

Meghívás.

A győri szinpártoló-egylet hétfőn, f. évi február hó 17-én délután 3 órakor a városház nagy termében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre az egylet minden tagja tisztelettel meghívatik.

Tárgyak:

1. Elnöki jelentés.
2. Pénztári jelentés.
3. Az alapszabályok módosítása.
4. A választmány kiegészítése.
5. Indítványok.

Figyelmeztetés.

— Kivonat az alapszabályokból. —

14. §. Közgyűlésen csak azon rendes tagok birnak szavazati joggal, kik a közgyűlést 14 nappal megelőzőleg az egyleti könyvbe, mint tagok, illetőleg egyleti jegy tulajdonosok már felvették, s szabályszerű kötelezettségeiknek a kérdéses időpontig eleget tettek.

Győr, 1879. január hó 25.

Mersich József,
titkár.

B. Schmerzing Tádé,
elnök.

Tudomány és művészet.

* A Kisfaludy-társaság f. hó 9-én tartotta évi közgyűlését az akadémia dísztermében nagyszámú kitűnőségek s díszes hölgykoszoru jelenlétében. Az elnök: Lukács Móricz jeles beszéddel nyitotta meg a gyűlést, melyben egyszersmind az elnöki széküli lelépését is bejelentette. Ezután Greguss Ágoston titkár olvassa fel jelentését a társaság működéséről, mely szerint a társulat Shakespeare összes műveinek kiadását bevégezte; Molière színműveinek magyar kiadása is az utóbbi időben ör-

vendetes lendületet nyert. A társulat ezenkívül megkezdte Sophokles színműveinek kiadását is. — A társulat gyűlésein mult évben 35 felolvasás tartott. Ezután az új tagok megválasztása következett, kiknek neveit már lapunk 11. számában közöltük. Gyűlés után a Frohner szállodában disztrakoma következett, este pedig a nemzeti színházban Kisfaludy emlékére disz-előadás tartatott, melyen Kisfaludynak „A hűség próbája” és „A kőrök” című vígjátékai adattak elő.

* A nemzeti színházban Donadio Bianca jeles énekesnő két vendégszerepben fog fellépni.

* A népszínházban Varga János „Bácskai rezervisták” című népszínművének első előadását a közönség tetszéssel fogadta.

* Bolla „Magyar dal-albuma” mint a „P. Ll.”-nak írják, Németországban nagy keletnek örvend.

* Ravasz Ilonka k. a. márcz. 3-án hangversenyt rendez a pesti redoute-teremben.

Tanügy.

Adakozások iskolai czélokra. „Simor János a szakolczai gymnasiumi segély-egyletnek 1000 forintot, a budapesti kath. legényegyletnek 300 frtot, a pozsonyi zeneegyletnek 1000 frtot, a ghymesi iskolának 200 frtot, a dimburgi kápolnára 100 frtot, az esztergomi kisedővő-egyletnek pedig 100 frtot adományozott. — Bugyis András, ungvári r. k. lelkész és főesperes, Ungvár városában saját költségén r. k. jellegű elemi népiskolát, ugy nemkülönben egy kisedővodát alapított, s e célra felajánlotta 8000 frtnyi értékű házáat s ennek átalakítására 4000 frtot áldozott, végül a tanítást állandóan teljesítő tanképesített három Szent-Vinczéről nevezett irgalmas nővér megélhetésének biztosítására 12,000 frtnyi alapítványt tett. — Pichler Frigyes, bécsi lakos az ó-radnai állami elemi népiskola számára 18 műrajzivet és 46 db. agyagminta-öntvényt ajándékozott. E két utóbbinak a közoktatásügyi miniszter köszönetet mond a hivatalos lapban. (Egyetértés.)

Külföldi hírek.

Franciaország. A külhatalmak képviselői testületileg tisztelegtek a köztársaság új elnökénél, Grévy-nél, ki ez alkalommal ünnepélyesen kijelenté, hogy Franciaország viszonylatai a külhatalmakhoz a legkedvezőbbek s a francia kormány minden lehető el fog követni, hogy ezen viszonyt még jobban megszilárdítsa.

Az orosz és román kormányok közt Arab-Tahiának elfoglalása miatt kiütközött viszályban a berlini szerződést aláírt hatalmak, mint jelentik, a román kormányt pártolják.

A **Törökországban** Szalonichi környékén mutatkozott gyanus járványra vonatkozólag most hitelesen jelentik, hogy ott a pestisnek egy esete sem fordult elő, hanem kúteges hagyományban (petécsben) számosan haltak el.

A **montenegróiak** Nikitával élőkön végre nagy pompával mégis bevonultak Podgoriczába. A lakosság ezidőig még közönyösen viseli magát az új urasággal szemben.

Színház.

Szombaton, febr. 8-án, Kis Ferkó jutalomjátékaul adatott, bérszűnetben: „A falu rossza.” Eredeti népszínmű 3 felvonásban, dalokkal és táncz-czal, Tóth Edétől. — Ez a „Falu rossza”, ugy látszik a színház java, mert bár mikor adatik, mindig megtölti a színházat. Ma is, midőn négyfelé volt a városban nagyobb, uri tánczvigalom: minden zugában, zsúfolásig megtelt az. — Ma nem dicsőrünk senkit, mert az előadás, általában véve, igen kitűnő volt. Keressünk hát inkább egy kis gáncsolni-valót! — Feledti Gáspárt, Boros Lajos jól adta; de ezen szerep azért mégis Berkinek való. Csak a szerepeket ne cserélgessük uraim! S mit adott Berki? vagy inkább: mit adtak Berkinek? A részeg kántor-tanítót! Ezen szerep a „Falu rosszának” egy szenny-foltja; mert a gyermekek tanítóját így állítani —, vagy inkább, így fektetni részegen a porba; nem csak izléstelen, de erkölcsstelen dolog

is. S ezen szerepet kelle szegény Berkinek holt-részezen elheverni a szederfa alatt; holott jobb volna az egész szerepet kihuzni a darabból, melynek az ugy sem lényeges része, — sőt nélküle tisztább, finomabb volna az! Szegény Berki! — Azt sem értjük, hogy azt a piszkos Czene cigányt, miért kellett épen Follinusnak játszania? holott azt bár melyik statista is eljátszhatta volna. Follinus urnak „A falu rosszában” szerepe nincs; és arról ő nem tehet. — Oláhné asszonyt is tiszteljük s kérjük, hogy ő meg máskor ne lisztelje — be magát annyira, hogy szeme is alig lássék a lisztől. Ezt különösen Oláhné asszonytól vettük ma rossz néven, ki eddig igen sokféle sikerült szerepeiben adta már bizonyosságát annak, hogy a komikumot izléssel tudja párosítani! — No, most már ezen is átestünk, — s szintugy jól esett, hogy kissé kiperelehttük magunkat; miután derék színészeink, erre oly ritkán nyujtanak alkalmat az idén!

Vasárnap, febr. 9-én adatott „Niniche” énekes bohózat 3 felvonásban harmadszor. Dezséri ismét kitűnő volt a telegramm-olvasásban, — s jelenete után zajosan hivatott. Az egész előadás általában nagyon mulattató volt, és — tetszett. A ház szokás szerint egészen megtelt. Kakasfy.

Napi hírek.

Az iparos-kör f. hó 10-én tartott előadási estélyén Dr. Kautz Gusztáv igazg.-tanár ur szabad előadásban ismertette az új magyar büntető-törvény büntetési rendszerét, miközben élénk vonásokban ecsetelve az ezen törvényt átlengő humanistikus szellemet, mely méltóvá teszi arra, hogy a jelenkor legjelesb büntető törvényeül tekintessék. A figyelmet folyton lekötve tartó előadást a nagy számmal jelen volt hallgatók mindvégig érdekelten hallgatták s ugy hisszük, ez alkalommal meggyőződtek arról, hogy csupán elméleti előadásokból is érdekes és hasznos ismereteket szerezhetnek.

Sz. kir. Győr városa a kegyelet adójának lero-vására igen szép alkalmat találhat f. évi ápril hó 23-án. Ezen napon fejezi be t. i. a város egyik leg-tiszteltebb, legbuzgóbb s leghűbb tisztviselője: Tts. Landherr János ur városi tanácsos a város szolgálatában töltött idejének 50-ik évét. Nem szükséges Győr város hatóságát s közönségét többre figyelmeztetnünk, de mégis érdeklél várjuk, hogy minő elismerést nyerend oly tisztviselő, ki 50 évig nem magának, hanem a közjóknak élt?

A győri iparos ifjusági egylet, melynek elnöke Pereszélyi János lapunk munkatársa, február 15-én az „Iparos kör” helyiségében, 50 kr. belépti díj mellett, zártkörű tánczvigalmat rendez, melynek tiszta jövedelmét alaptőkéje javára kívánja fordítani. A tánczvigalom kezdetén az egylet dalköre Boros Lajos karnagy művezetése alatt, néhány kedves dalt fog karban énekelni: e jótékonyczélú tánczvigalom tehát minden tekintetben élvezetesnek ígérkezik; előre is felhívjuk rá a művelt közönség s mindazok figyelmét, kik az ifjuság nemes irányu tevékenységének barátai, s a művelt ifjuságtól várják hazai iparunk felvirágzását.

Kiszivárgott hírek szerint, Boros Lajos színtársulatunk egyik igen jeles tagja, ugy halljuk, némi másod-rendű differenciák következtében a jövő szini idényre nem maradna körünkben. Nagyon sajnálnók ha a hír valósulni találna; s az intéző körök figyelmét ezennel felhívjuk, sziveskedjenek oda hatni, hogy színtársulatunk derék tagjai s azok közt Boros ur, jövőre is körünkben maradjanak. Fájlnók, ha az a koszoru, mely most közönségünknek annyi élvezetet szerez, jelentéktelen pártoskodás s intriguák miatt bomlásnak indulna.

A győri gyorsiró-kör tisztújító közgyűlése f. é. február 9-ikén a reáltanodai rajzteremben tartott. — Az elnöki szék tresedésben lévén, dr. Szombathy Ignác alelnök nyitá meg az ülést tanulságos beszéddel, melynek bevégezése után a közgyűlés azon óhaját fejezé ki, vajha a Győrött megjelenő hirlapok e beszéd teljes közlését elvállalni sziveskednének, hogy annak velős tartalmát mások is megismerhetnék.* — Ezután Leszlényi Imre

* Az itt érintett megnyitó beszédet mai számunk hozza. Szerk.

könyvtár, Mayrhofer Ferencz a pénztár állapotáról tették jelentést, melyek a körülményekhez képest eléggé örvendetesek. — Következvén az alapszabályok némely szakaszai keresztülvételnek megvitatása, a gyűlés elhatározá, hogy az „ügyrend“ kidolgozása előtt az elnökség szereze meg a budapesti gyorsíró-egylet ügyrendi szabályait, és annak alapján tegyen javaslatot a választmány, illetőleg a közgyűlés elé. A pártoló tagok iránt az határozattal, hogy könnyebb belépethet tekintetéből ezek is, mint a rendes tagok, csak egy forint évi díjat fizessenek, tetszésükre hagyatván, tehetségük szerint, nagyobb összeggel is a kör pénztárát gyarapítani, mely pénzek egy része versenyirás jutalomdíjakra fog fordíttatni. — Ily versenyírás a jelen évben április 29-ikén fog tartatni olyképp, hogy a képességi fokozatok szerint alakult csoportok külön-külön fognak a kitűzendő díjakért versenyezni. — A kör választmányja következő egyénekből alakított meg: elnök dr. Szombathy Ignác, alelnök Kárpáti Endre, titkár Leszlényi Imre, könyvtárnok Keller Mihály, pénztárnok Mayrhofer Ferencz; bizottsági tagok: Bánóczy János, Leszlauer Artur, Leszlauer Sándor, Molnár István, Pfeifer Mór, Raab Gyula, Csányi Riza, Szombathy Teréz, Tóth Mari, Tüskés Katalin; tiszteleti tagok Markovits Iván, Méry Etel, Balog Andor. A rendes tagok száma 39, a tiszteletbeli tagoké 3, a levelező tagoké 2, a pártoló tagoké 5, összesen 49; ezeken kívül a kör által rendezett tanfolyamban még részt vesz 20 tanuló. Reméljük, hogy e számok folyvást növekedni fognak.

Tolvaj-banda. A lapunk 11-ik számában említett tehéntolvajok, a megyei rendőrség erélyes nyomozása folytán elfogattak s az utóbb ellopott tehén is visszakérült. A tettesek négyen voltak s baráti, nyulí és écsi illetőségűek. A banda többi tagjai s orgazdái ellen a nyomozás folytatatik.

Szép életkor. A napokban ünnepelték meg díszes családi körben megyénk legtiszteltebb s közösen kedvelt veteránjának Tts. Németh Péter tisztartó urnak 84-ik születésnapját Kónyon. A tisztelt ur számos évei daczára mind eleven kedély, mind testi erő s tevékenység tekintetében sok fiatal egyénen túl tenne még jelenleg is, minélfogva reméljük s óhajtuk is, hogy nem fog hátra maradni a 100 éves idősb báró Rudics Józseftől, kiről a pesti lapok szinten azt írják, hogy hosszu életkora mellett is legjobb egészségnek örvend s meglepő erőteljes bír s akinek f. hó 14-én fogják hetven éves doctori jubileumát megünnepelni, a nevezett ugyanis 1809-ben lett a pesti egyetemen mint „doctor philosophiae“ felavatva.

Bál. Az iparos-körben rendezett bál a lehető legjobban sikerült. A kör helyisége és terme minden zugában megtelt olyannyira, hogy alig fért el egymás mellett a nagyszánu közönség. Az első négyest 58 pár tánczolta. A hölgyek, kik egyszerű ruhában jelentek meg, mégis kiválóan érdekesen néztek ki, szeretetre méltóságukat az egyszerű toilette még növelte. „Minek is oda pompa, disz, mikor oly bájosok anélkül is“. A rendezőség, zene és vendéglős dicséretet érdemel. Tiszta jövedelem 80 forint.

Bonton. Ujabb időben divattá vált nálunk, hogy a ki csak teheti, kutyát visz magával a kávéházba is. Így e napokban bizonyos uri ember az Auer-féle kávéházba lépve, 2 jókora telivér vadászkutya által oly vendégszerető előzékenységgel fogadtatott már az ajtóban, hogy majd kilelte a hideg. Nem lehetne a kedves állatokat otthon felejtetni?

A bicsak-egylet t. cz. tagjai zokonvették, hogy lapunkban róluk megemlékezni elég bátrak voltunk, állítván, hogy hát a szegény embernek miért ne lehetne egy kis mulatsága? Nem a mulatságot kifogásoljuk mi, hanem az egylet furcsa nevét és még furcsább célját. Legyen egylet, legyen mulatság is, csak hogy az egylet célja ne legyen a mulatság. Vegyék mintául a külföldön létező „Taschenfeidl“-féle egyleteket, melyek célja, leszoztatni tagjaikat a káromkodás-, hazudás- és pálinkaivástól. Tagsági díjak betegápolásra és szegénygyermek iskoláztatására fordíttatnak; emellett évenként egy közvacsora rendeztetik, melyen minden egyleti tag nevével megjelenhet. Lám a német sógorok hogyan tudják a hasznosat

a kellemessel összekapcsolni. Utánozzuk őket! alkitsunk káromkodás, hazudás, és pálinkaivás elleni egyletet, ehhez minden becsületes hazafi örömmel nyújt segédkezet.

Gyász hírek. I. A pannonhalmi szt.-Benedek-rend győri székházának tagjai szomorodott szívvel jelentik szeretett rendtársok Pratsék Antonin aranymises és áldozár-, a szerzet legidősbjje-, kiérdemült tanárnak és lelkésznek, kora 79-ik, szerzetesi élete 64-ik, áldozárságának 54-ik évében, a haldoklók szentségeinek ájtatos fölvétele után tudóshűdés következtében február 8-án délutáni 2 óraker történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült teteme f. hó 10-én, délutáni 3¹/₂ óraker a belvárosi sírkertben örök nyugalomra tétettek; az engesztelő szentmise-áldozat pedig február 11-én reggel 8 óraker mutattattak be a rend egyházában a Mindenhatóknak. Az örök világosság fényeskedjék néki. — II. Schmiedt Istvánné szül. Caneider Clementina, a maga ügy férje Schmiedt István kir. törvényszéki bíró, valamint gyermekeik István, Árpád és Camilla nevűben szomorodott szívvel jelenti forrón szeretett fivére, illetve sógor és nagybátyjuk Caneider József Károly győrvárosi polgár és kereskedőnek, folyó 1879. évi február hó 11-én reggeli 1 óraker, életének 48-ik évében rögtöni szélhűdés következtében történt gyászos kimúltát. Hült tetemei csütörtökön, folyó hó 13-án d. u. 4 óraker fognak a belvárosi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni; az engesztelő szentmise-áldozat pedig folyó hó 14-én reggeli 8 óraker a Karmelszerzetű atyák egyházában a Mindenhatóknak bemutatattatni. Béke hamvaíra.

Ez is kutya dolog. E napokban a posta előtti ház mellett egy kutya neki rohanván bizonyos helybeli koros embernek, úgy földhöz teríté ezt a meglehetősen sikos járdán, hogy csak sok ügygyel-bajjal egy hozzá sietett uri ember segélyesével sikerült neki újra talpra kelni és útját folytatni. Más városokban ily ebek lánczra veretnek.

Meghívás jótékonyezélu dal- és tánczestélyre. A győri iparos-íjjak segély- és önképző-egylete, szombaton, 1879. február hó 15-én, az „iparos-kör“ helyiségében (Schleiffelder-féle ház) saját betegalapja javára, Boros Lajos egyleti karnagy vezetése mellett, dal-estélylyel egybekötött tánczvizalmat rendez, az alább következő műsorral, melyre t. cz. uraságotat és családját a fentemlített nemes és hazafias cél iránti tekintetből tisztelettel meghívja a rendező bizottság. — Belépti díj személynként 50 kr. — Kezdeté 7¹/₂ óraker. — A szüneteket Farkas Lajos jól szervezett zenekara töltendő be. — A jótékony cél iránti tekintetből felülfizetések közönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. — A t. hölgyek kéretnek egyszerű öltözetben megjelenni. — Jegyek előre válthatók: Galambos Ferencz, Günther Gyula és Bejezi József urak üzletében.

Bismark Németországból kitiltatoti, t. i. a „Bismark“ című, Londonban megjelenő socialista német lap, melynek behozatala a német birodalom egész területére nézve eltiltatott.

Meteorologiai jegyzetek.

Hó — nap	Hőmérő			Légsulymérő			Időjárás
	6 ó.	12 ó.	9 ó.	6 ó.	12 ó.	9 ó.	
február 8	-0,5	+1,5	1,7	738	738	738	derült idő
„ 9	+3	+6	+5,3	740	740	738	—
„ 10	-3	+10	+7,5	734	729	727	—
„ 11	+3	+6	+8	726	725	722	köd

Győri gőzfürdő apáca-utca 28. szám alatt.

Gőzfürdő nyitva reggel 7 órától déli 1 óráig.
Kádfürdő „ „ 7 „ egész estig.

Vasuti menetrend.

Indulás	óra	perc	Érkezés	óra	perc
Győrből Bécsbe reggel	5	13	Győrből Bécsbe reggel	8	49
„ „ délután	4	26	„ „ este	7	53
„ Ujszőnyre délben	12	0.	„ Ujszőnyre délután	1	30
„ „ este	10	10	„ „ este	11	19
„ Pápára délelőtt	10	30	„ Pápára délelőtt	11	56
„ „ délután	6	05	„ „ este	7	53
„ Kapuvárra reggel	5	45	„ Kapuvárra reggel	7	57
„ „ délután	4	53	„ „ este	7	04
„ Sopronba reggel	5	45	„ Sopronba délelőtt	9	40
„ „ délután	4	53	„ „ este	8	56

Nyilttér.)*

Figyelmeztetés.

Bárvárt Károly urnak azon nyilatkozatára, „hogy az ő sósorszesz-készítménye minden más hasonló készítményt felülmul“ s ennek helyőnyítására a szegedi országos kiállítás nyert érdem-éremre hivatkozik:

Van szerencsém a sósorszeszt fogyasztó tisztelt közönséget figyelmeztetni, hogy amennyiben Bárvárt ur készítményét ezen nyilatkozata folytán az enyém fölé is helyezi, — mit én felszólalás nélkül nem hagyhatok, — sőt tiltakozom azon megjegyzéssel, hogy amennyiben a szegedi kiállítás alkalmával hazamból távol lévén, készítményemet én ki sem állítottam, s így meglehet, hogy Bárvárt ur czikkere, érdem-éremet nyert, mert talán ő volt egyedül, ki sósorszeszt kiállított?!

Részemről csak is a nagy közönség véleményét tekintem illetékesnek, mivel készítményem forgalmának fejlődését észlelem, s megnyugszom a kezeim között levő számos tekintélyes embertársaimnak sósorszeszkészítményeim hasznosságára vonatkozó elismerő s részben köszönő nyilatkozataiban.

Budapest, 1878. december hó 20-án.

Brázay Kálmán.

SÓS-BORSZESZ

általam javított kitűnő háziszser.

Gyors hatást eszközöl: Rheuma, csúz, szaggatás, fagyás, fog-, fej- és fülfájdalmak, szemgyulladás, benulások, stb. stb. ellen; sőt fogtisztító szerül is igen ajánlható, mennyiben a fogak fényt elősegíti, a foghúst erősíti, és a száj tiszta, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint fejmosásra, a hajdegek erősítésére és korpától megtisztulásra is.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven bizonyos nyomsorával, minden üveghez mellékeltek.

Ára egy nagy üveggel 80 kr., kisebb 40 kr.

BRÁZAY KÁLMÁN nagykereskedő Budapest, iroda és központi főraktár: Muzeum körút 19.

Kapható: Győrött: Vollnhofer F. G., Prettenhofer J., Mihály A. Komáromban: Gründner J. Pápán: az irgalmasok gyógytárában, Geleöch Gyula. Csornán: Gestettner H. Adolf. Sopronban: Németh Kálmán, Spiegel János.

*) Az itt közölttekért nem vállal felelősséget A szerk

HIRDETÉSEK.

HENNICKE REZSŐ

könyvkereskedése

Győrött, Széchenyi téren szt.-Benerend épületében

ajánlja magát következő újságok és folyóiratok előfizetésére u. m.:

Apollo. — Borsszem Jankó. — Budapesti Szemle. — Családi lapok. — Hasznos mulattató. — Képes családi lap. — Kislap. — Lányok lapja. — Magyarország és Nagyvilág. — Petőfi-társaság lapja. — Vasárnapi ujság.

Budapesti Bazar. — Családi kör. — Magyar Bazar.

Bazar. — Frauenzeitung. — Modenwelt. — Europ. Modenzeitung. — Victoria Zeitung f. d. eleg. Welt.

Münchner fliegende Blätter. — Buch f. Alle. — Chronik d. Zeit. — Gartenlaube. — Heimat. — Über Land u. Meer. — Alte u. neue Welt. — Illustr. Welt. — Leipz. illustr. Zeitung. — Wiener illustr. Zeitung. — Bibliothek d. Unterhaltung. — Romanbibliothek. — Romanzeitung. — Deutsche Revue. — Deutsche Rundschau. — Nord und Süd. — Westermann illustr. Monathefte. — Unsere Zeit.

Ezekon kívül még más füzetekben megjelenő magyar, német, angol, francia nyelvű munkákra megrendeléseket pontosan eszközöl.

Győrött, 1879. Nyomatott Czéh Sándor kiadó-tulajdonosnál.